

Сковерська Мар'яна Іванівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н. І.

ЗАРОБІТНА ПЛАТА У СТРУКТУРІ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Доходи домогосподарств – це сукупна сума грошей та матеріальних благ, що були отримані або вироблені домашнім господарством за певний період часу (годину, місяць, рік тощо) [1, с.166].

Джерелами доходів домашніх домогосподарств можуть бути:

- заробітна плата;
- доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості;
- продажу сільськогосподарської продукції, вироблених товарів та послуг;
- доходи від власності;
- соціальні виплати з державного бюджету;
- інші [2].

Згідно даних Державної служби статистики України, оплата праці займає найбільшу частку в загальній структурі доходів домогосподарств – 54,5% у 2018 р. і порівняно з 2015 р. зросла на 7,3%. Абсолютний розмір суми оплати праці одного працівника зріс із 2469,4 грн. у 2015 р. до 5397,7 грн. у 2018 р. Тоді як, середньомісячна заробітна плата зросла із 4195 грн. у 2015 році до 7104 грн. у 2017 році і у 2018 році становила 8865 грн. [2]. Це говорить про поступове економічне зростання та детінізацію доходів населення.

Заробітна плата залишається пріоритетною формою отримання доходів українськими домогосподарствами. Оплата праці – це винагорода в грошовій чи натуральній формі, що виплачується роботодавцем найманому працівнику за виконану роботу.

Оплата праці здійснюється у різних формах і до неї відносять:

- нараховану заробітну плату за відрядними розцінками, тарифними ставками та посадовими окладами;
- доплати за понаднормову роботу, роботу в нічний час, у вихідні і святкові дні;
- виплату за роботу в особливих умовах;
- премії і одноразові заохочувальні виплати;

- оплата щорічних і додаткових відпусток;
- плата за вислугу років;
- витрати на відрядження, підйомні витрати та ін. [3].

Підвищення оплати праці на перший погляд свідчить про певне поліпшення добробуту населення. Проте варто розрізняти номінальну та реальну заробітну плату. Номінальною оплатою праці є вся сума у грошовому вигляді, а реальною називають перелік товарів та послуг, які можуть купити домашні господарства за отримані кошти.

Реальна заробітна плата домашніх господарств залежать прямо пропорційно від величини номінального доходу і обернено пропорційно від рівня цін. На реальну заробітну плату впливають такі чинники, як рівень кваліфікації працівника, попит на робочу силу в країні, рівень номінальної оплати праці, темпи індексу споживчих цін (інфляція) та рівень податкового навантаження на людину [4, с.87].

Аналіз даних рис. 1. свідчить про коливання темпів зростання номінальної і реальної заробітної плати. У 2017 р. був найвищий темп зростання номінальної і реальної заробітної плати - 135,5% і 118,9% відповідно. В 2018 р. відбулось зниження даного показника до 120,5% і 109,7%. Загалом спостерігається тенденція до зростання заробітної плати, що є позитивним показником, адже збільшується купівельна спроможність населення.

Визначальним чинником різниці між номінальною та реальною заробітною платою є інфляція. Найбільш універсальним та загальним показником інфляції є індекс споживчих цін (ІСЦ) - відношення ціни споживчого кошика за конкретний рік до його ціни в минулому році.

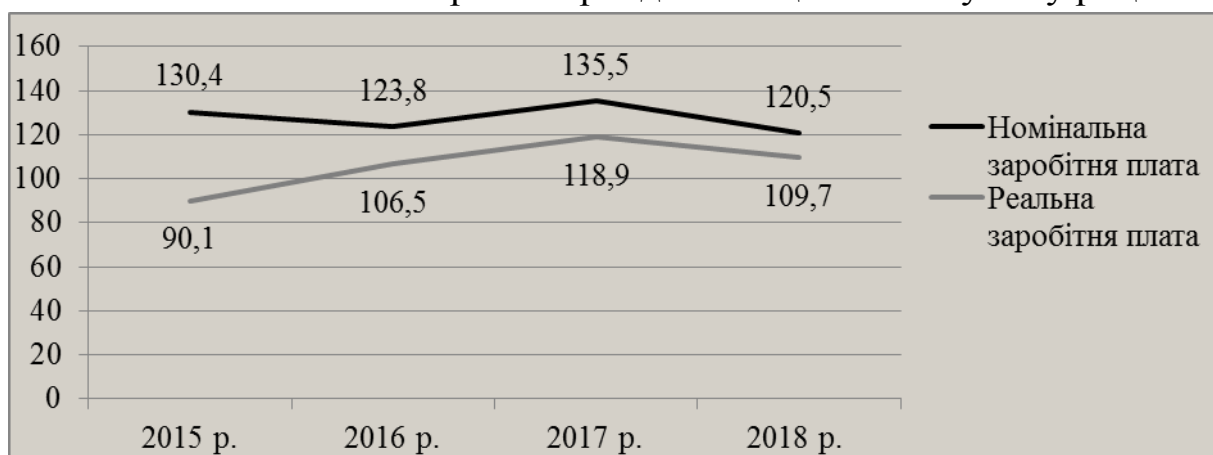

Рис. 1. Темпи зростання/зниження номінальної та реальної заробітної плати в Україні за 2015-2018 рр., %*

* Складено автором на основі [2].

Індекс споживчих цін у 2015 р. становив 143,3%, тоді як у 2018 р. цей показник вже був на рівні 109,8%. Тобто, впродовж 2015-2018 рр. наявна позитивна тенденція до зменшення рівня індексу споживчих цін на 33,5% [2].

Підвищення рівня інфляції є негативним явищем для населення та країни. Інфляція є причиною зростання споживчих цін та знецінення грошей, погіршення матеріального становища населення. Інфляційні процеси в економіці призводять до знецінювання заробітної плати, зниження її купівельної спроможності.

Отже, частка оплати праці у грошових доходах населення збільшується, показник інфляції знижується, темпи зростання номінальної і реальної заробітної плати мають позитивну тенденцію, що може свідчити про економічне зростання та детінізацію економіки.

Література:

- Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч.-метод. Посібник / За заг. ред. проф. Качана Є. П. Тернопіль: ТДЕУ, 2006. 373 с.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 04.11.2019).
 3. Фінансові ресурси домогосподарства. Короткий курс лекцій з дисципліни «Фінанси». URL: <https://studme.com.ua/07203671/finansy.htm> (дата звернення: 05.11.2019).
 4. Кифяк В. І., Бабчук А. М., Рудько К. І. Інфляція як визначальний фактор впливу на добробут населення України. Економіка та держава. 2018. №1. С. 86-91.

Скороход Олена Ігорівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Круп'як І.Й.

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Формуванням системи пенсійного забезпечення в Україні зумовило необхідність утворення спеціалізованої соціальної інституції – Пенсійного фонду України для управління її фінансовими ресурсами. Пенсійний фонд України у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначений органом, що управляє солідарною пенсійною